

"Hacı Seyyid, kendi gözüyle Asâ-yı Mûsâ mecmuasını kabr-i Peygamberi (asm) üzerinde görmüş... " Bir Nur talebesinin mecmuayı oraya koymuş olması mümkün iken, Üstad'ın "makbul-ü Nebevî olmuş" şeklinde değerlendirmesini nasıl anlayabiliriz?

Efendim bu gibi deliller kati burhanlar sınıfından değil, kaziye-i makbule nevinden kabul edilirler. Bu yüzden bu tarz işaret ve beşaretlere kati bir delil nazarı ile bakmak hatalı ve yanlış olur. Ancak büyük zatların tebşir ve işaretine hürmet edip kabul etmek güzel ve müstahsendir.

Üstad Hazretleri bu hususu şu şekilde değerlendiriyor:

"Mesâil-i İslâmiyenin tabakatı vardır. Biri burhan-ı kat'î istese, diğeri bir zann-ı galibî ile iktifa eder, başkası yalnız bir kabul-u teslimi ve reddetmemek ister. Öyleyse, esâsât-ı imaniyeden olmayan mesâil-i fer'iyeye veya vukuat-ı zamaniyenin her birinde bir iz'ân-ı yakîn ile bir burhan-ı kat'î istenilmez. Belki yalnız reddetmemek ve teslimiyetle ilişmemektir."(1)

Üstad Hazretlerinin yukarıda belirttiği gibi delillerin mahiyet ve çeşitleri muhteliftir. Kimisi çok zahir ve berrak şekilde ispat eder, kimisi de hafi ve kanaat şeklinde meseleyi ispat eder. Bu yüzden her mesele için kati ve zahir delil istenilmez. Tarihi vakalarda da durum böyledir. Çok şeyler var ki insanlık kabul eder, ama elinde vesika ve zahir bir delil yoktur.

İslam düşünce sisteminde kaziye-i makbule denilen fazilet ve kariyer sahibi alim ve evliyaların sözleri delilsiz olarak kabul edilebilir. Bu zatların bu türlü ifade ve meramlarında kati ve zahir delil istenilmez. Zaten bu gibi ifadeler ümmeti bağlayan, kabul ya da inkarında sorumluluk getiren şeyler de değildirler.

Bazen bir şey görünür, ama başka birisine gösterilmesi imkansızdır. Bu kabilden çok latif ve ince manaları büyük zatlar hissetmiş ve görmüş, lakin kati ve zahir olarak ispat etmemiştir. Manevi alemde çok berrak ve sarîh olan şeyler maddi alemde çok ince ve münasebetsiz görünebilir.

(1) bk. [Sözler, Yirmi Dördüncü Söz, Üçüncü Dal.](#)